

statistisk kunde belyses, og endelig en detailleret Redegørelse over Afstemningen indenfor de enkelte Kommuner. Ogsaa herhjemme har Valget været Genstand for politiske og teoretiske Drøftelser. Blandt de sidste nævner jeg en Afhandling i Nationaløkonomisk Tidsskrift af cand. polit. Zeuthen, som ud fra et kritisk Syn paa hele Valgmaaden dog kommer til det Resultat, at den har budt betydelige Fordele, og at den er gaaet let ind i Bevidstheden. Men ogsaa andetsteds har dette Valgforsøg været Genstand for stor Opmærksomhed. Den engelse Regering har til det engelske Parlament afgivet en Rapport over vort Valg, nøje fremstillende det. I Sverige har det kendte Oplysnings-selskab Verdandi udgivet et Skrift om Valgmaaden, som i høj Grad fremhæver den paa Bekostning af det svenske Listevalg. I Norge har en nedsat Kommission, der skulde foreslaa en ny Valgmaade for Norge, gjort vor Valgmaade til Genstand for en alvorlig Prøvelse. Vel har kun et Mindretal af Kommissionen — men dog nær ved Halvdelen — foreslaaet at indføre det danske System, men dette Mindretals Overvejelse eller Behandling af det danske System er saa interessant, at jeg har ment det rigtigt at medtage dette Mindretals Udtalelser som Bilag til Forslaget. Det er jo altid interessant at se sine egne Vinduer ude fra. Der findes her en virkelig fin Prøvelse af, hvilke Fordele der er i det System, sammen med en fordomsfri kritisk Bedømmelse af, hvilke Mangler den har vist.

Naar man nu undersøger det Valg, som fandt Sted i 1918, og sammenholder det med de Forventninger, hvormed vi gik til det, tror jeg, man tør sige, at Forventningerne i ingen Henseende blev skuffet. Jeg tror, at dette Valg viste, at Valgmaaden havde Tilbøjelighed til at kalde Vælgerne frem til Deltagelse, Valgdeltagelsen i 1918 var større end ved noget tidligere Valg. 75,4 pCt. af Vælgerne stemte. Før er vi aldrig naaet over 75 pCt. Under Forhandlingerne her i Rigsdagen blev der fra et æret Medlems Side udtalt Frygt for, at denne Valgmaade ved sin Fordeling af Tillægsmandaterne skulde komme til at begunstige Byerne, fordi Valgdeltagelsen der vilde blive større; men Valgresultaterne viser, at de rene Landvalgkredse, i hvilke der slet ingen Købstæder er, meget vel har kunnet konkurrere med Hovedstadskredsene med Hensyn til Valgdeltagelsens Styrke. Ringkøbing- og Skernkredsene har en Valgdeltagelse, der hører

til de allerstørste, og det er jo udprægede Landkredse. Denne Frygt viste sig altsaa ikke berettiget. Dernæst er der Spørgsmaalet om, hvorledes denne Valgmaade har staaet sin Prøve med Hensyn til at skabe større Forholdsmæssighed. I saa Henseende viste Valgmaaden stærkt og umiddelbart, at det Forhold, som havde været Følgen af Flertalsvalgmaaden og Udviklingen af de politiske Forhold her i Landet, nemlig at det konservative Folkeparti næsten ingen Repræsentation havde i Folketinget, ophævedes, og at Partiet traadte ind i Rigsdagen med et Antal Repræsentanter, der tilnærmelsesvis svarede til dets Størrelse; men ogsaa en Undersøgelse mere direkte bygget paa Tallene vil vise, at Valgmaaden har staaet sin Prøve. Hvis man, med Partigrupperingen her i Tinget som Udgangspunkt, paa den ene Side stiller de Partier, som arbejder sammen, Repræsentanterne for det radikale Venstre, Socialdemokratiet, Løsgængerer for Viborg Amts 1ste Valgkreds (Hans Nielsen), og paa den anden Side stiller Repræsentanterne for det konservative Folkeparti, Venstre og Erhvervspartiet, som er i Valggruppe med Venstre (*Laurits Jensen*: Nej!). Det er blevet sagt offentligt, men jeg tror i alt Fald ikke, det ærede Medlem vil benægte det, naar jeg siger: som hyppigt stemmer sammen med Venstre (*Laurits Jensen*: Meget rigtigt), saa vil man se, at de to Grupperinger blandt Vælgerne havde følgende Antal Stemmer: Den Gruppe, som støtter Regeringen, 457 955 og den Gruppe, som er i Opposition til Regeringen, 451 657 Stemmer. De to Grupper fik ved Hovedvalgene henholdsvis 71 og 69 Mandater. Det er ganske umuligt at tilvejebringe et Forhold mellem Repræsentanterne, som giver et mere nøjagtigt Udtryk for Partiernes Tilslutning hos Vælgerne end dette. Man har fra anden Side peget paa, at der foruden de her nævnte, i Valget deltagende Partier ogsaa var andre Grupper, som afgav deres Stemmer paa Særsteder; et Parti antog Navnet Ny Højre, og der var nogle Særsteder i Hovedstaden dels af socialdemokratisk Natur, dels af anden Natur, men disse Lister har ikke efter Valglovens Regler haft Mulighed for at give sig Udslag i Repræsentationen paa Rigsdagen og kan derfor ikke regnes med ved en Opgørelse af, hvorledes Valgmaaden har virket, ogsaa fordi man savner enhver faktisk Tilkendegivelse af, hvorledes disse Partiers endelige Repræsentation vilde have stillet sig indenfor Rigsdagen.